GALERIE FOTO Minunea împrăștiată a Mănăstirii Văcărești

de Florian Saiu | 04 Apr 2024 • 06:40

În continuarea dialogurilor cu Gheorghiță Ciocioi vă propunem o tulburătoare introducere în istoria nedreaptă a celei mai de preț comori a Bucureștilor: Văcăreștii. În plus, o caldă aducere aminte despre perechea Mănăstirea Sfântul Sava - Academia Domnească, focare de cultură crescute, pierdute, dar și

ULTIMA ORĂ

» Vezi toate știrile

Guardiola mizează pe opt victorii din tot atâtea meciuri la finalul sezonului

USR cere eliminarea totală a taxei pe boală: instituie tratament discriminatoriu

Remiză între Sepsi și Farul Constanța, în deschiderea celei de-a treia etape de play-off

Ilona și Ristei, 6 ore la make-up pentru transformarea în Pedro Capo & Farruko la Te cunosc de undeva! „Nu pot să cred că îţi dai doctoratul cu asta!”

Pista de aterizare a Aeroportului din Oradea a fost extinsă

EDITORIALE

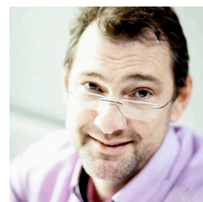
Rostul și Lumina - moștenirea spirituală a Papei Ioan Paul al II-lea într-o lume plină de încercări

Ciprian Demeter

Europa unită de astăzi

Andrei Marga

Bucureștiului îi lipsește propria sa „declarație de la Anvers”

Daniel Apostol

- Jurnalul: Printre lăcașurile de cult faimoase căzute pradă delirului comunist ați amintit și de Mănăstirea Văcărești. Ne puteți relata istoria ei, una deloc monotonă, dacă ținem cont fie și doar de povestea de viață a ctitorului ei, domnitorul Nicolae Mavrocordat?

- Gheorghiță Ciocioi: Văcăreștii a fost tot ceea ce aveau Bucureștii mai de preț. Sunt capitale europene care nu au putut să se lipsească de catedralele, bisericile și mănăstirile lor emblematice. Grav avariate de războaie, ori cutremure, le-au refăcut uneori din temelii. Greu de priceput ce se întâmplă la noi...

- Ignoranță, prostie…

- Înălțarea Mănăstirii Văcărești a durat aproape două decenii. Cu întreruperi, ctitorul, domnitorul fanariot Nicolae Mavrocordat,

sfințită în 1724. O încununare a stilului brâncovenesc din Țara Românească, o bijuterie fără seamăn. În 1730, Nicolae Mavrocordat a fost îngropat în acest lăcaș grandios. Ce s-ar mai putea spune! Numai cine n-a văzut paraclisul Văcăreștilor, coridoarele incintei mănăstirii, cu stâlpii „în solzi de piatră” - păstrați în bună parte în muzeele bucureștene - frescele de aici, nu își poate poate da seama de pierderea uriașă a Bucureștilor. Impozanta ctitorie domina orașul de pe o colină plină de farmec. În mănăstire se aflau reședința domnească, faimoasa bibliotecă - ca nici o alta în răsăritul Europei, întrecând chiar marile biblioteci occidentale prin cărțile sale valoroase, școala în limba elină, o tipografie... Totul construit cu un bun gust desăvârșit. O ctitorie cum în acei ani nu se putea întâlni nici la Sfântul Munte, nici la Constantinopol. Și orașul de pe Bosfor încă număra câteva zeci de biserici și mănăstiri spre 1800, chiar sub otomani - la „răzmerița” din 1955 turcii închizând și arzând acolo nu mai puțin de 73 de lăcașuri ortodoxe. În fine, Mănăstirii Văcărești i-a fost dat să ajungă penitenciar după 1848. Iar aceasta până în 1973...

Planul lui Ceaușescu Nicolae

- S-a speculat în teribilii ani ’80 că, de fapt, Ceaușescu n-ar fi intenționat inițial să radă de pe fața pământului Văcăreștii, că i-ar fi propus patriarhului de la acea vreme, Iustin Moisescu, să mute aici Institutul Teologic, iar acesta, temându-se ca dictatorul să nu-i impună strămutarea sediului Patriarhiei la Văcărești, ar fi refuzat. Abia atunci ar fi dispus tovarășul demolarea mănăstirii… S-a discutat aprins despre acest veritabil scandal, în care s-au implicat intelectuali de marcă precum Constantin Noica, ori Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Cum ați trăit, la vremea lor, aceste frământări, domnule Gheorghiță Ciocioi?

- Da, un mare adevăr. Nu doar că s-a speculat. S-a dorit construirea unui soi de mausoleu pe Dealul Mitropoliei. O clădire monumentală comunistă vizibilă din tot orașul și care să simbolizeze victoria socialismului - actualul bulevard al Unirii chiar purta acest nume. I s-a propus patriarhului mutarea instituției patriarhale la

Bisericii. Au avut loc mai multe întâlniri ale unor înalți demnitari comuniști cu Iustin. Nu a cedat. Ideea cu mutarea reședinței patriarhale la Văcărești data, totuși, din interbelic. În comunism s-ar putea spune că lucrurile stăteau însă cu totul diferit.

Palma grea a ateismului

- Mai precis?

- Deși între 1973-1977 a început restaurarea Mănăstirii Văcărești, după cutremur, a fost sistată orice lucrare. Se va hotărî demolarea ei nu însă ca o răzbunare pentru refuzul patriarhului de a-și muta reședința în acel loc, ci din pricina unor „sfetnici” nechibzuiți din jurul lui Ceaușescu. A propune construirea în locul Văcăreștilor a unei clădiri megalomane care să împlinească visurile de mărire ale dictatorului a însemnat, practic, demararea planului de demolare. Restaurată, mănăstirea, prin splendoarea sa, ar fi putut însemna o palmă dată unui regim a cărui doctrină de căpătâi era ateismul. Au fost respinse, astfel, mai multe memorii ale unor mari personalități ale culturii românești de a păstra Văcăreștii. Greu de redat în cuvinte, fără doar și poate, jalea de atunci a elitei românești...

la un moment dat, studenților de la Universitatea din București: din 1935 până în 1947, hramul principal al fostei biserici ruse din Capitală, devenită paraclis universitar, a fost Sfântul Sava. În cinstea patronului spiritual al faimoasei mănăstiri ce s-a aflat în Piața Universității de astăzi. Pe lângă cinstirea marelui sfânt (+532), în lăcaș, așa cum după 1990 studenții se vor întâlni adeseori la acatistul „Rugului Aprins”, tinerii învățăcei - dar nu numai - se vor ruga cu osebire, o dată pe săptămână, Sfântului Sava Gotul (socotit ocrotitor al Daciei, + 372). După „proclamarea republicii”, hramul principal al bisericii va redeveni Sfântul Nicolae (dat de țarul Nicolae în cinstea ocrotitorului său). Ce ne puteți relata în plus despre această biserică splendidă?

- Cu siguranță, locul este unul încărcat de semnificații. Mănăstirea, cu splendida ei biserică și cu faimoasa Academie „de la Sfântul Sava”, din chiar centrul Bucureștilor, greu pot fi date uitării. S-au ridicat de aici mari personalități ale culturi române. Mitropolitul Grigorie al II-lea de la Colțea, de pildă, va fi unul dintre cărturarii care a studiat la faimoasa școală. Și lui îi datorăm rămânerea la București a moaștelor Sfântului Dimitrie Basarabov, ocrotitorul de

Rușinea Rusiei, la Paris

- La acest subiect am putea zăbovi un pic.

- Pe 10 iulie 1774, se semnase tratatul de la Kuciuk-Kainargi, iar pe 13 iulie moaștele Sfântului Dimitrie cel Nou, odată războiul încheiat, au ajuns la București. Mitropolitul-diplomat, cu studii la Sfântul Sava, a insistat ca moaștele să rămână aici - iată, anul acesta se împlinesc 250 de ani de la eveniment -, plătindu-i lui Saltîkov o mare sumă de bani. De altfel, generalul rus era mereu înglodat în datorii, iar în Rusia nu ar fi primit poate nimic pentru moaște. În 1780, „evlaviosul" Saltîkov - așa cum e gratulat în unele relatări ale aducerii moaștelor la București, cu iz aproape paterical - face o lungă vizită în Europa - Dresda, Londra, Paris. În capitala Franței rămâne vreme de un an. De purtarea sa se va plânge însuși trimisul Imperiului Rus în Orașul Luminilor. Într-o scrisoare către contele Voronțov, acesta spune că Saltîkov avea atât de multe datorii, încât devenise „o adevărată rușine pentru Rusia, o dezonoare". Mulți îl confundă pe aducătorul moaștelor la București cu tatăl său, Piotr Saltîkov, guvernator al Moscovei, care n-a participat la războiul din

face față îndatoririlor avute - la Moscova izbucnind pe atunci o epidemie de ciumă.

Crucea țarului Nicolae al II-lea, la București

- Iată o istorie ce merită a fi (re)cunoscută. Și o vom face cu primul prilej, ce se va ivi de altfel în această vară.

- În fine, Biserica noastră ar trebui să țină seama că la Sfântul Sava au studiat atâția ierarhi ai ei, atâția binefăcători ai mănăstirilor, că s-a slujit aici vreme de veacuri. Hramul Mănăstirii Sfântul Sava nu trebuie uitat. L-a purtat, da, într-o vreme biserica rusă Sfântul Nicolae, din apropiere. O biserică ce își are povestea ei. Astfel de lăcașuri, în binecunoscutul stil rusesc, au fost construite în urmă cu mai bine de un veac, cu aprobarea țarului Nicolae al II-lea, în mai multe capitale ale lumii. Odată instaurată puterea bolșevică la Moscova, rușilor nu prea le-a mai păsat de biserica de la București. Lăsând-o cumva pe seama românilor. La ei acasă, pe atunci, comuniștii dinamitau doară lăcașuri sfinte cu miile. În plus, hramul le aducea aminte de țar. Se va sluji la Sfântul Nicolae într-o vreme în rusește, iar mai apoi în românește. Devenind paraclis universitar, în amintirea numelui

binevenit și astăzi. Vestita Mănăstire Sfântul Sava, sigur, nu se mai poate reface, dar memoria locurilor trebuie păstrată cumva. Fie și prin numele ocrotitorului...

Chestiunea tezaurului, actualități

- Tot a revenit în actualitate chestiunea tezaurului României dat spre păstrare rușilor în vremea Primului Război Mondial: ce credeți, stimate domnule Ciocioi, vor mai reveni vreodată acasă dacă nu cele 91 de tone de aur fin, măcar odoarele bisericești, inclusiv cele adunate din lăcașurile religioase bucureștene? Se știe că românii au trimis spre Moscova și moaște, evangheliare ferecate în aur și argint, icoane de preț, cârje arhierești cu valoare istorică inestimabilă, mitre ale unor mitropoliți și vlădici bătute cu pietre scumpe, pocrovețe, cerc de coroană pentru Sfânta Parascheva, lingurițe, discuri, potire etc. Ne va mai returna „cel mai credincios popor din lume” vreo linguriță? Va avea vreun impact (pozitiv pentru noi) faptul că au luat cunoștință și mai-marii Uniunii Europene despre japca rușilor? Se spune că aurul românesc ar fi fost folosit (ce n-a fost furat) de bolșevici pentru redresarea Rusiei după Revoluția din Octombrie, că n-ar mai fi nici fir de metal

prin colecții particulare…

- Ar fi o minune. Chestiunea tezaurului românesc de la Moscova - și nu e vorba doar de valoarea aurului în sine, ci despre memoria noastră ca neam, de inestimabile valori de patrimoniu cultural și religios românesc - rămâne, fără doar și poate, o pată întunecată a relațiilor dintre România și Federația Rusă. Cuvântul dat și onoarea contează... Aurul există, documentele există, asemenea și odoarele românești transportate acolo. Rușii au spus aceasta în mai multe rânduri. Cu sinceritate. Cu siguranță, această minune se va petrece într-o zi. Încă sper că Rusia ține la civilizație, la cultură, la onoarea ei ca stat ce ar trebui să pășească cu fruntea sus prin istorie. Barbaria și credința - de care aminteați - nu pot face casă bună. Cât privește povestea cu Uniunea Europeană și tezaurul românesc, sperăm că lucrurile vor avea oarece rezonanță prin unele cancelarii... E o mare nedreptate făcută de Rusia. Una strigătoare la cer...

Demersuri „semioficiale” ale Bisericii

- Propun să încheiem aici acest dialog, nu înainte însă de ultima mirare: aveți

Tezaurul confiscat de ruși?

- Nu Biserica e cea care și-a pus semnătura pe cele predate spre păstrare rușilor, ci statul. Biserica, la nivel „semioficial”, ca să spun așa, a mai cerut în câteva rânduri unele clarificări la Moscova și Kiev în legătură cu odoarele și moaștele unor biserici românești, a unor valori patrimoniale ajunse în Răsărit. Demersurile au rămas cel mai adesea fără vreun răspuns. Arareori o mitropolie, ori eparhie de acolo, căreia i s-a solicitat o lămurire în privința unei anume situații, a motivat doar, în răspunsul ei, că nu are cunoștință de cele semnalate. După cum vedeți...

Mănăstirea Sfântul Sava și Academia Domnească - începuturile învățământului în Țara Românească (scurt istoric)

- Mănăstirea Sfântul Sava este una dintre vechile mănăstiri ce împodobeau odinioară Bucureștiul. O veche biserică, închinată probabil Sfintei Treimi, se afla deja zidită pe locul viitoarei biserici brâncovenești, încă din secolul al XVI-lea. Se crede că această mănăstire era închinată Bisericii Învierii din Ierusalim, adică Sfântului Mormânt;

mai târziu, Constantin Brâncoveanu a transformat această școală în Academie Domnească, stabilind o programă de învățământ și alocând fonduri materiale;

- Școala Domnească și-a început activitatea lângă Mănăstirea Sfântul Sava. Astfel, chiliile de la mănăstire au găzduit vreme de un secol și jumătate prima formă de învățământ superior din Țara Românească;

- La începutul secolului al XVIII-lea, Constantin Brâncoveanu (1654-1714) va rezidi biserica mănăstirii (1709), lărgindu-i zidurile, cât și clădirea Academiei Sfântului Sava. Spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, Alexandru Ipsilanti va reconstrui din nou clădirea Academiei Domnești, aflată în cadrul Mănăstirii Sfântul Sava. La începutul secolului al XIX-lea, Ion Caragea va întări și el clădirile domnești de aici;

- Între anii 1848-1870 sunt dărâmate toate clădirile mănăstirii, ultima pusă la pământ fiind biserica brâncovenească, mult slăbită de cutremure. În 1877, pe locul fostei biserici brâncovenești a fost așezată statuia lui Mihai Viteazul;

- Pe locul clădirilor vechii Academii Domnești se construiește o nouă clădire, cu

Universitatea de astăzi, aceleia adăugându-i-se o mansardă și câteva săli;

- De-a lungul noii Academii s-a construit un bulevard foarte lat, însă scurt numai cât lungimea clădirii, numit pe atunci bd. Academiei. Abia după anul 1880, bulevardul va fi prelungit până spre Grădina Cișmigiu, primind numele de bd. Regina Elisabeta;

- În 1864, domnitorul Alexandru Ioan Cuza va împărți Academia Sfântul Sava în două instituții: Universitatea din București și Colegiul Sfântul Sava. În perioada anilor 1948-1990, colegiul a purtat numele de „Liceul Nicolae Bălcescu";

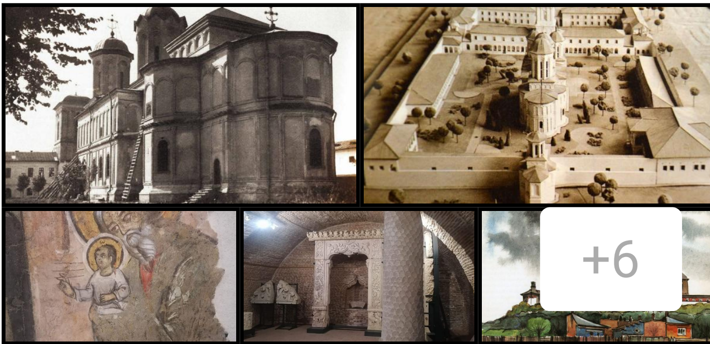
- Unii dintre absolvenții cursurilor de la Academia Domnească au ajuns personalități de seamă, politice, culturale, bisericești. În viața bisericească s-au afirmat mitropoliți ai Ungrovlahiei (Grigore de la Colțea, Grigore de la Căldărușani, Neofit), episcopi (Chesarie la Râmnic, Chesarie la Buzău, Ilarion la Argeș, Ierotei al Dristrei). În viața politică și culturală a vremii s-au remarcat personalități precum Ianache Văcărescu, Grigore Brâncoveanu, Constantin Câmpineanu, Ștefan Bălăceanu, Ștefan Nestor, Iordache Golescu, Constantin Golescu ș.a.;

Brătianu, Take Ionescu, C.A. Rosetti Gheorghe Tatarascu etc. Câțiva dintre absolvenții de la „Sfântul Sava": Tudor Arghezi, Henri Coandă, Gala Galaction, Dimitrie Gusti, Spiru Haret, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Iulia Hasdeu, Eugen Ionescu, Nicolae Iorga, Simion Mehedinți, Grigore Moisil, Alexandru Odobescu, Anton Pann, Vasile Pârvan, Camil Petrescu, Petrache Poenaru, George Topîrceanu, Duiliu Zamfirescu etc.

(sursa: platforma online crestinortodox)

> *„Văcăreștii a fost tot ceea ce aveau Bucureștii mai de preț", Gheorghiță Ciocioi, etnolog*
>
> *„A propune construirea în locul Văcăreștilor a unei clădiri megalomane care să împlinească visurile de mărire ale dictatorului a însemnat, practic, demararea planului de demolare", Gheorghiță Ciocioi, etnolog*
>
> *„Mănăstirea, cu splendida ei biserică și cu faimoasa Academie „de la Sfântul Sava", din chiar centrul Bucureștilor, greu pot fi date uitării", Gheorghiță Ciocioi, etnolog*

> *neam, de inestimabile valori de patrimoniu cultural și religios românesc - rămâne, fără doar și poate, o pată întunecată a relațiilor dintre România și Federația Rusă", Gheorghiță Ciocioi, etnolog*

››› Vezi galeria foto ‹‹‹

Subiecte în articol: manastire vacaresti istorie comunism ateism

atacat iepurașii de ciocolată din magazine

WEBCAM LIVE ROMÂNIA

A LITIGIILOR

DETALII

A LITIGIILOR

DETALII